

Een kijkje op afleverbon: wat schaft de pot?

Sojaschroot, palmpitschilfers, bietmelasse en gerst. Voor Marian van Middelaar, voeradviseur bij voerleverancier ABZ, kennen deze veelvoorkomende ingrediënten in krachtvoer geen geheimen. Met elke klant denkt ze mee over het rantsoen en de brok die daarbij het beste past. 'Ik ben veel aan het puzzelen', lacht Marian. 'Maar het uitgangspunt bij het bepalen van de juiste brok is altijd wat er op het erf ligt. Wat is er op het bedrijf beschikbaar aan kuilgras, mais en vers gras? Als je dat weet, kun je op zoek naar een brok die daarbij past', geeft ze aan.

Is de brok eenmaal uitgekozen en afgeleverd, dan ontvangt een veehouder een afleverbon. Marian maakt ons wegwijs in de termen die op die bon prijken en de betekenis ervan. Wat schaft de pot de komende weken?

1 Geleverde hoeveelheid

Zeven ton krachtvoer heeft deze veehouder besteld. Op de afleverbon staat precies in welke silo het krachtvoer geleverd moet worden: silo 1. 'Het is heel belangrijk dat het krachtvoer bij een veehouder in de goede silo geblazen wordt; anders krijg je fouten in het rantsoen', geeft Marian aan. Ook wordt aangegeven hoeveel krachtvoer precies is geleverd en vanuit welk vak in de bulkwagen. 'In een bulkauto past maximaal 34 ton krachtvoer', geeft ze aan. 'De auto is verdeeld in acht à negen vakken, die variëren in grootte. Zo kunnen we verschillende voeders in een keer leveren. Bij het laden van de auto in de laadstraat wordt de auto na elk vak opnieuw gewogen. Zo weten we precies hoeveel ton krachtvoer er in een vak zit.'

Ook vermeldt de afleverbon alle gegevens van de klant. 'Zonder UBN kunnen we in principe geen brok leveren. Zo kunnen we traceren waar een levering naartoe is gegaan. Dat kan handig zijn als er op een later moment iets aan de hand blijkt te zijn met een partij', legt Marian uit. Ook worden de brokleveranties ingelezen in de KringloopWijzer.

2 Samenstelling

Het eerste waar Marian naar kijkt als ze een krachtvoerbon onder ogen krijgt, is de samenstelling. Welke grondstoffen bevat de brok? 'Op de bon staan de grondstoffen in volgorde van wat het meest voorkomt in de brok. In deze brok heeft mais bijvoorbeeld het grootste aandeel, gevolgd door sojaschroot en bietenpulp.'

Mineralen, zoals in dit geval magnesiumoxide, natriumbicarbonaat en natriumchloride, staan vaak achteraan, omdat hun aandeel in de brok beperkt is.

Marian kijkt ook naar het aantal grondstoffen. 'Hoe meer grondstoffen er in een brok zitten, hoe lager het aandeel per grondstof. Als er maar drie of vier grondstoffen in een product zitten, is het aandeel logischerwijs groter', legt ze uit. 'Bij brok is de lijst met grondstoffen vaak vrij lang. Meel bevat veel minder grondstoffen.' Het precieze aandeel van elke grondstof staat niet vermeld op de bon, maar zeker bij klanten met een speciaal voor hen samengestelde brok stuurt Marian deze exacte samenstelling vaak wel mee. 'Er zijn bijvoorbeeld klanten die lijnzaad in hun brok willen. Op het recept kunnen ze dan aflezen of en hoeveel lijnzaad de brok bevat.'

3 Analytische bestanddelen

Het kennen van de ingrediënten in de brok is belangrijk. Maar minstens zo belangrijk is weten wat de verschillende grondstoffen in een brok doen, vindt Marian. 'En kijk dan vooral naar eiwit, energie en ruwe celstof', geeft ze als tip mee. Wat ze daarom zeker ook meeneemt bij het bestuderen van de krachtvoerbon, zijn de analytische bestanddelen. Op de bon leest ze onder meer de hoeveelheid ruw eiwit en ruwe celstof af. 'Deze Prefect-brok bevat 169 gram ruw eiwit. Dat is relatief veel en daarmee past deze brok goed bij de eiwitarme snedes van vorig jaar die nu gevoerd worden', oordeelt ze. Ook het relatief lage gehalte ruwe celstof (91) past goed bij deze kuilen met veel structuur.

Maar bij een overgang van een stalrantsoen naar weidegang is het oppassen geblazen met een brok als deze, waarschuwt Marian. 'Vers gras bevat veel eiwit. Daar past beter een brok bij met een lager ruweiwitgehalte. Het gehalte ruwe celstof in de brok mag dan bovendien best omhoog. In deze brok is het 91, maar naast het snel verteerbare vers gras past prima een brok met 110 of 120 gram ruwe celstof per kilo krachtvoer.'

Zo'n 'weidegangbrok' bevat meer gerst en vaak ook wat meer pulp, weet Marian. 'Gerst bevat relatief veel ruwe celstof. Het zorgt ervoor dat de vertering wat rustiger verloopt.'

Bij de analytische bestanddelen staat ook de hoeveelheid vem, een maat voor de hoeveelheid energie. Daar hecht de voeradviseur van ABZ minder waarde aan. 'Een goedkope grondstof als palmpitschilfers bevat op papier bijvoorbeeld veel vem. Maar palmpitschilfers, die veel ruwe celstof bevatten, zijn voor een koe relatief moeilijk afbreekbaar. Als je mest zeeft, vind je vaak veel resten ervan terug. Dan heeft een koe er niet zoveel aan', legt Marian uit. Ze geeft dan liever de voorkeur aan een iets hoger aandeel sojahullen. 'Dat is weliswaar iets duurder, maar een koe breekt dat wel beter af.'

Zo, de krachtvoersilo zit weer vol. Voorlopig is er genoeg brok. Maar wat zit er eigenlijk precies in die silo? Dat staat op de afleverbon, die de chauffeur van de bulkwagen na elke levering van krachtvoer achterlaat, voordat hij het erf weer afrijdt. Marian van Middelaar, voeradviseur bij ABZ Diervoeding, legt uit wat erop staat.

TEKST INGE VAN DRIE

AFLEVERBON

Paginanummer 1

Klantnummer 12345
 UBN nummer 54321
 de heer B. Boer
 Weiland 1
 1234 AB Koedorp

Telefoonnummer 0123-123456
 Mobielnummer 06-12345678

Afleverbonnummer 35327359	Laaddatum 18-03-2022
Ordernummer 25329766	Laadtijd 17:07:16
Laadplaats Stroobos	Compartiment
Registratienummer 94934	Ritinfo
Afleverdatum 18-03-2022 t/m 21-03-2022	Vervoerder
	Autoritnummer 85181422
Levertijd	Autonummer AUTO 31
	Autokenteken 00-AA-0
	Chauffeur C. Hauffeur

Opmerkingen

Product Omschrijving	Bestelde Hoeveelheid Kg / St	Verp.	Silo	Samen laden	Geleverde Hoeveelheid Kg / St	CS	Vak	Gewicht kg
30423 Prefectbrok	7.000	B	1	1	6.986		02	2.238
							05	2.450
							09	2.298
51424 Juniormelk 50% mmp	80	Z20			80		20	80
Totaal bulk					6.986			

Prefectbrok

Aanvullend diervoeder voor melkkoeien. Te voeren volgens rantsoenadvies ABZ Diervoeding naast voldoende vers drinkwater en ruwvoer.

3 Analytische bestanddelen

Ruw eiwit 169 g	Ruw vet 31 g
Ruwe celstof 91 g	Ruwe as 70 g
Calcium 7.9 g	Fosfor 3.8 g
Magnesium 7.5 g	Natrium 3.4 g
VEM 976 -	

2 Samenstelling

Mais (2), Sojaschroot (1), (Suiker)bietenpulp (gemelasseerd), Palmpitschilfers, Maisglutenvoermeel, Sojahullen (1), Bietmelasse, Rogge, Gerst, Raapzaadschroot, Koolzure voederkalk, Lijnzaad, Behandelde sojaschroot (1), Magnesiumoxide, Natriumbicarbonaat, Natriumchloride